

Gümrükte Gündem

Sercan Bahadır
Yakup Güneş

“Gümrükte Gündem”in son zamanlarda en önemli konusu dış ticaret işlemlerinde korumacılığın artmış olmasıdır. Yerel üreticilerin korunması için birçok ürüne ilave gümrük vergisi adı altında gümrük vergisi getirilmiştir. Bu bakış açısı “ithal ikameci” büyüme modeline geçildiğinin de bir göstergesidir. Bu nedenle de buna benzer uygulamaların yakın zamanda gümrükte gündemin ana konusunu oluşturacağını söylemek yanlış olmayacaktır.

Diğer bir değişiklik ise dahilde işleme rejiminde yaşanmıştır. Özellikle bazı özel şartların yerine getirilmemesi durumuna ilişkin getirilen yeni düzenlemenin, özel şart ihlali sonucu Gümrük Kanunu'nun 238'inci maddesi kapsamında işlem tesis edilme ihtimalini ortadan kaldırır nitelikte olduğunu değerlendirmekteyiz.

Haziran ayında öne çıkan diğer Gümrükte Gündem konuları aşağıda yer almaktadır.

1. Yetkilendirilmiş Gümrük Müşaviri uygulaması tamamen değiştirildi.

30 Haziran 2015 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan Yönetmelik ile Gümrük Yönetmeliği'nin muhtelif maddelerinde değişiklik yapılmıştır. Yapılan değişikliklerde öne çıkan konular aşağıdaki gibidir:

- Türkiye Gümrük Bölgesine havayolu ile getirilen hızlı kargo eşyası dışındaki eşyanın havaalanı dışında bulunan geçici depolama yerlerine alınmasına, Bakanlıkça belirlenecek zorunlu haller dışında izin verilmeyecektir.
- Yetkilendirilmiş gümrük müşavirlerinin bugüne kadar kullanmakta olduğu yetkilerden;
  - Nihai kullanıma konu eşyanın nihai kullanım amacına uygun kullanımda olup olmadığının tespiti ve teminat iadesine ilişkin diğer iş ve işlemlere ilişkin rapor düzenleme yetkisi,
  - Karayoluyla gelen parsiyel yüklere ilişkin antrepo beyannamesinin süresi içerisinde verilmemesi halinde, bu hususun gümrük idaresine bildirilmesi yetkisi;
  - Yatırım izni verilmiş olan A ve B tipi genel antrepo açmak ve işletmek isteyen tüzel kişilerin, gümrük idarelerine müracaat ederken vermiş oldukları görgü raporu düzenleme yetkisi,
  - Eşyanın antrepoya alınması aşamasında denetlenmesi yetkisi;
  - Elleçleme yapılmak üzere geçici çıkışı yapılan eşyanın antrepo beyannamesine uygunluğunun, miktarının ve ayniyatının tespiti edilmesi yetkisi;
  - Serbest dolaşımda bulunan eşyanın antrepoya konulması durumunda, söz konusu eşyanın ihracının veya gümrükçe onaylanmış bir işlem ya da kullanıma tabi tutulmasının mümkün olmadığı hallerde, bir takvim yılında beş defayı geçmemek eşyanın yetkilendirilmiş gümrük müşaviri gözetiminde antrepodan çıkartılması yetkisi;
  - Bozulan, akan veya sızan eşyayla ilgili olarak tutanak düzenleme yetkisi;
  - Geçici depolama yeri ve antrepolara girme yetkisi,

kaldırılmıştır. Bahse konu yetkiler, Yönetmeliğin yürürlük tarihinden itibaren gümrük memurlarınca kullanılacaktır.

- Genel antrepolarda yer alan eşyanın başkasına devri üzerine eşyanın beş iş günü içerisinde gümrükçe onaylanmış yeni bir işlem veya kullanıma tabi tutulmaması ya da yeni antrepo beyannamesi verilmemesi halinde bu sürenin aşıldığı tarihten itibaren devralana, aşılana her gün için Gümrük Kanunu'nun 241 inci maddesi ile belirlenen tutarda usulsüzlük cezası kesilecektir.
- Özel antrepoda bulunan eşyanın devrine ilişkin talepler, eşyanın devrini müteakip beş iş günü içinde gümrükçe onaylanmış yeni bir işlem veya kullanıma tabi tutulmak suretiyle antrepodan çıkarılması şartıyla kabul edilecektir. Belirtilen süre içinde eşyanın antrepodan çıkarılmaması halinde bu sürenin aşıldığı tarihten itibaren antrepo işleticisine ve devralana ayrı ayrı olmak üzere, aşılana her gün için Gümrük Kanunu'nun 241 inci maddesi ile belirlenen tutarda usulsüzlük cezası kesilecektir.
- Antrepolara ilişkin yatırım yapılmasından evvel antreponun açılacağı bölgede bulunan ticaret odası veya ticaret ve sanayi odasından alınması gerekli olan ve bölgenin iç ve dış ticaret hacmine göre ekonomik yönden antrepoya ihtiyaç bulunduğunu belirten yazılı görüşün alınması zorunluluğu, akaryakıt dışındaki petrol ürünlerinin konulacağı özel antrepolar için kaldırılmıştır.

- f. Akaryakıt antrepoları dışındaki antrepolara ilişkin yatırım izni, açılış ve antrepo devir talepleri Gümrük ve Ticaret Bölge Müdürlüklerince sonuçlandırılır iken, yapılan değişiklikle birlikte bu talepler artık Gümrük ve Ticaret Bakanlığınca sonuçlandırılacaktır. Benzer şekilde, antrepo planında değişiklik yapılmasını gerektiren genişletme, daraltma, tadilat ve antreponun aynı gümrük idaresi denetiminde bulunan başka bir adrese taşınmasına ilişkin talepler de artık Gümrük ve Ticaret Bakanlığınca sonuçlandırılacaktır.
- g. Antrepolarda, gümrük idaresi amirleri veya yetkili kılınacak gümrük personeli tarafından yapılacak denetleme neticesinde suiistimal ve kaçakçılık dahil yolsuzluk hallerinin tespiti üzerine yapılacak inceleme sonucunda antrepo açma ve işletme izninin geri alınması yetkisi Gümrük ve Ticaret Bölge Müdürlüklerinden alınarak Bakanlığa verilmiştir.
- h. Yönetmelikte ayrıca Bakanlık, sınırlarını açık olarak belirtmek kaydıyla, bu Yönetmelik çerçevesinde geçici depolama yeri veya antrepo açma ve işletme izni verme ve kapatma yetkisini gümrük ve ticaret bölge müdürlüklerine devredebilecekleri kabul edilmiştir.

Bahse konu değişikliklerin bir kısmı yayım tarihi itibarıyla yürürlüğe girmiş olup diğer maddeler yayımı takip eden muhtelif tarihlerde yürürlüğe girecektir.

Diğer taraftan, 2 seri numaralı Gümrük Genel Tebliği'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ'in 4'üncü maddesi ile yetkilendirilmiş gümrük müşavirlerince antrepolarda yapılan tespit işlemlerine ilişkin yetkilerine son verilerek bu işlemlerin gümrük memurlarınca yerine getirilmesine karar verilmiş; ancak açılan dava üzerine, Danıştay 15. Dairesinin Esas No: 2014/9839 sayılı kararı ile anılan Tebliğ değişikliğinin yürütmesi durdurulmuş; bunun üzerine, gümrük memurlarının antrepolarda görev yapmasına ilişkin olarak Gümrükler Genel Müdürlüğü'nce 2014/30 sayılı Genelge ile bu Genelge'nin uygulanmasına yönelik 2014/1 sayılı iç Genelge yayımlanmış; anılan genelgelerin yürütmesi de geçtiğimiz günlerde Danıştay 15. Dairesinin Esas No: 2015/665 sayılı kararı tarafından durdurulmuştu. Yayımlanan 19.06.2015 tarihli ve 2015/14 sayılı Genelge ile Danıştay tarafından yürütmesi durdurulan 2014/1 ve 2014/30 sayılı genelgeler yürürlükten kaldırılmıştır. Ancak yapılan bu yönetmelik değişikliği ile bu kararların da uygulama alanı bulamayacağı düşüncesindeyiz.

2. Dahilde İşleme Rejiminde (DİR) özel şart ihlaline ve döviz kullanım oranına ilişkin düzenleme ve DİR'e ilişkin İşlemlerin Bilgisayar Veri İşleme Tekniği Yoluyla Yapılmasına Dair Tebliğ'de (İhracat: 2007/2) değişiklikler yapıldı.

20.06.2015 tarihli Resmi Gazete'de 2006/12 sayılı DİR Tebliği'ne iki adet geçici madde ekleyen 2015/3 sayılı İhracat Tebliği yayımlanmıştır.

Söz konusu Tebliğ ile;

- 20.06.2015 tarihinden önce düzenlenen, ihracat ve ithalat işlemleri kısmen ya da tamamen gerçekleştirilen dâhilde işleme izin belgeleri için, Bakanlığın (İhracat Genel Müdürlüğü) uluslararası emtia piyasalarındaki konjonktürel fiyat dalgalanmalarından dolayı bu oranları dönemsel ve sektörel olarak yükseltmeye veya düşürmeye yetkili olduğu,
- 20.06.2015 tarihinden önce düzenlenen dahilde işleme izin belgelerinde (taahhüt hesapları kapatılan ancak müeyyideleri tahsil edilmeyen belgeler dahil) aynıyet ve/veya ekspertiz raporu aranmasına, dönemsel ithalat kısıtlaması uygulanmasına ya da önceden ihracata tekabül eden miktarı aşmamak üzere ithalat yapılabilmesine ilişkin özel şartların 20.06.2015 tarihinden önce yerine getirilememiş olması durumunda; belge kapsamında ithal edilen eşyanın ihraç edilen işlem görmüş ürünün bünyesinde kullanıldığının yeminli mali müşavir raporu ile tevsik edilmesi kaydıyla, söz konusu özel şartların yerine geldiği kabul edilebileceği düzenlemeleri yapılmıştır.

Özellikle bazı özel şartların yerine getirilmemesi durumuna ilişkin getirilen yeni düzenlemenin, özel şart ihlali sonucu Gümrük Kanunu'nun 238'inci maddesi kapsamında işlem tesis edilme ihtimalini ortadan kaldıran nitelikte olduğunu değerlendirmekteyiz.

Diğer yandan, 3 Haziran 2015 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan İhracat: 2015/2 Tebliğ ile İhracat: 2007/2 sayılı Tebliğin 9'uncu maddesi değiştirilmiş ve buna geçici 6'nıncı madde eklenmiştir.

9'uncu maddede yapılan değişiklik ile öne çıkan konular aşığıdaki gibidir:

- Elektronik ortamda düzenlenen dâhilde işleme izin belgesi sahibi firmalar, belge kapsamındaki yurt içi alımlarda, özel fatura kapsamındaki ihracatta, ihracat sayılan satış ve teslimlerde ve belgeden belgeye teslimlerde, ilgili gümrük beyannamesi ve belge orijinal nüshasının ithalat bölümüne gerekli düşümü yapılan alıma ilişkin fatura kayıtlarının, dâhilde işleme izin belgesinde kayıtlı bilgilerle uyumlu olması (rejim kodu, muafiyet kodu, satır kodu, gümrük tarife istatistik pozisyonu vb.) kaydıyla belge taahhüt hesabı kapatılıncaya kadar Bakanlık web sayfasından elektronik ortama aktarılmasından sorumlu olacaktır.
- Belge kapsamında ithalat gerçekleştirilirken Bakanlık ile Gümrük ve Ticaret Bakanlığı arasında elektronik bağlantıda aksaklık yaşanması nedeniyle Dâhilde İşleme Rejimi Otomasyon Sisteminde kontrol yapılamaması veya satır kodu değişikliği yapılması hallerinde oluşan miktar aşımaları revize edilebilecek ve revize edilen miktar dikkate alınarak belge taahhüt hesabı kapatılabilecektir.

Geçici 6'ncı madde ile öne çıkan konu ise aşığıdaki gibidir:

- 3 Haziran 2015 tarihi itibarıyla ihracat taahhüdü kapatılmamış dâhilde işleme izin belgeleri kapsamında ithalat gerçekleştirilir iken Bakanlık ile Gümrük ve Ticaret Bakanlığı arasında elektronik bağlantıda aksaklık yaşanması nedeniyle Dâhilde İşleme Rejimi Otomasyon Sisteminde kontrol yapılamaması veya satır kodu değişikliği yapılması hallerinde oluşan miktar aşımaları revize işlemine konu edilebilecek ve revize edilen miktar dikkate alınarak belge taahhüt hesabı kapatılabilecektir.

3. Kişisel koruyucu donanımlara ilişkin uyumlaştırılmış ulusal standartlar ve referans numaraları belirlendi.

11.06.2015 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan Tebliğ ile 12.12.2014 tarihli AB Resmî Gazetesinde yayımlanan Kişisel Koruyucu Donanım Direktifi ile ilgili uyumlaştırılmış AB standartlarının listesi esas alınarak TSE tarafından uyumlaştırılmış ulusal standartların adları ve referans numaralarına ilişkin liste, anılan Tebliğ ekinde yayımlanmıştır.

Yayımlanan Tebliğ ile Kişisel Koruyucu Donanımlarla İlgili Uyumlaştırılmış Ulusal Standartlara Dair Tebliğ yürürlükten kaldırılmıştır.

4. Bazı eşyalara ilave Gümrük Vergisi (İGV) getirildi ve dampinge karşı önlem alındı.

a. Bazı ülke menşeli mensucat ve tekstil ürünleri ithalatında uygulanan asgari ve azami ilave gümrük vergisi tutarları artırıldı.

30.05.2015 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan 2015/7606 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile İthalat Rejimi Kararına Ek Karar'ın eki (I) ve (II) sayılı tablolarda yer alan mensucat ve tekstil ürünlerin ithalatında, Genelleştirilmiş Tercihler Sistemi Kapsamındaki ülkeler için uygulanmakta olan indirimli asgari ve azami ilave gümrük vergisi (İGV) tutarları artırılmıştır.

Bahse konu asgari ve azami ilave gümrük vergileri; En Az Gelişmiş Ülkeler, Özel Teşvik Düzenlemelerinden Yararlanacak Ülkeler ve Gelişme Yolundaki Ülkeler için ekli listede yer alan mensucat ve tekstil ürünleri için artmış olup; Diğer ülkeler ve AB Üyesi Ülkeler, EFTA Üyesi Ülkeler, İsrail, Makedonya, Bosna-Hersek, Fas, Batı Şeria ve Gazze Şeridi, Tunus, Mısır, Gürcistan, Arnavutluk, Sırbistan, Karadağ, Kosova, Ürdün, Şili, Güney Kore, Morityus için ekli listelerde bir değişikliğe gidilmemiştir.

b. Bazı elektrikli cihazlara ve bazı aydınlatma cihazlarına ilave gümrük vergisi getirildi.

7 Haziran 2015 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 2015/7712 ve 2015/7713 sayılı Bakanlar Kurulu Kararları ile İthalat Rejimi Kararı'na ekli (II) sayılı listede yer alan aşığıdaki ürünlerin ithalatında ilave gümrük vergisi (İGV) alınmasına karar verilmiştir.

Bu Karar'lara göre;

- Elektrikli cihazlara (8508, 8509, 8516) % 30 ve bu eşyaların aksam ve parçalarına % 10
- Aydınlatma cihazlarına (9405.10, 9405.20, 9405.30, 9405.40, 9405.50, 9405.60) % 20 oranında ilave gümrük vergisi (İGV) getirilmiştir.

c. Çanta, kılıf ve bazı mahfazalara % 30 ilave gümrük vergisi getirildi.

20 Haziran 2015 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 2015/7722 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile İthalat Rejimi Kararı'na ekli (II) sayılı listede yer alan aşağıdaki ürünlerin ithalatında ilave gümrük vergisi (İGV) alınmasına karar verilmiştir.

Bu Karar'a göre;

- 4202 Gümrük Tarife Faslında yer alan çanta ve benzeri ürünlere % 30 oranında ilave gümrük vergisi (İGV) getirilmiştir.

d. Laminat parke ile vulkanize edilmiş kauçuktan iplik ve ipler için dumpinge karşı kesin önlem getirildi.

13 Haziran 2015 tarihli Resmi Gazete'de Ekonomi Bakanlığı tarafından 2015/21 ve 2015/22 sayılı İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğler yayınlanmıştır. Bu tebliğler ile aşağıdaki düzenlemeler yapılmıştır:

- Almanya menşeli laminat parke için dumpinge karşı kesin önlem getirildi.
- Malezya menşeli vulkanize edilmiş kauçuktan iplik ve ipler için mevcut olan dumpinge karşı kesin önleme devam edilmesine karar verildi.